

Omelija fis-Solennità ta' San Pietru u San Pawl, in-Nadur

Bazilika ta' San Pietru u San Pawl, in-Nadur

It-Tlieta 29 ta' Ġunju 2021

L-E.T. Mons. Anton Teuma, Isqof ta' Għawdex

IL-LAQGĦA TA' PIETRU U PAWLU MA' ĠESÙ

Qatt gralek illi tagħmel il-ħila tiegħek kollha biex titlob lil Alla, biex tmur il-quddiesa l-Ħadd, biex tgħallem lil uliedek il-valuri Nsara, u tipprova timxi sew ma' kulħadd, imbagħad tigri xi haġa fil-ħajja tiegħek, u titlob lil Alla u tgħidli: 'Fejn int? M'intix tismagħni'? Qatt ippruvajt tagħmel f'ħajtek dak kollu li hu possibbli għal uliedek, taħdem u tistinka, mis-sebħ sa billejl; qatt ippruvajt tistudja, tirrifletti, titgħallem, biex dak li tagħmel kemm fuq ix-xogħol tiegħek, kemm fil-familja, tagħmlu mill-aħjar li tista', b'mod perfett, u kellek ukoll is-sensazzjoni li kollox miexi b'mod perfett; sakemm imbagħad grat xi haġa u waqqgħet fi kriżi? U bdejt taħseb: Imma jien veru rabbejthom sew lil uliedi? Imma jien veru għamilt xogħli sewwa? Għamilt dak kollu li hu possibbli biex nimxi b'mod tajjeb fir-relazzjoni? Kien mingħalija ma hawn ħadd fid-dinja li jhobb iktar milli nhobb jien, jew kif inhobb jien. Għaliex dik jew dawk ittradewni? Qatt għaddejna minn esperjenzi bħal dawn?

Intom tafu li dawn kienu l-esperjenzi ta' Pietru u Pawlu? Intom tafu li dawn kienu l-esperjenzi li laqqgħu lil Pietru u lil Pawlu ma' Ġesù Kristu? Intom tafu li l-esperjenza ta' Pietru u ta' Pawlu ngħixuha jien u int illum? Kemm inhobbuhom lil Pietru u Pawlu, kemm huma kbar! Kemm nifirħu fil-Festa, u bir-raġun, hekk għandu jkun! Kemm nagħmlulhom festa kbira, u hekk għandha tkun! Imma mbagħad allahares jiġrilna xi haġa żgħira milli gratilhom huma. Allahares nahbat difri, allahares xi ħadd jgħajjarni, allahares xi ħadd jippersegwitani! Imma fl-inkonxju tagħna hawn xi haġa li tgħidilna: Isma' t-triq tagħhom, dik hi t-Triq! Kif għamli huma, hekk sewwa, mhux kif nahseb jien u kif niddeċiedi jien b'mod konxju: nevita kull tip ta' tbatija, nipprova nahrab kull tip ta' kritika, u kull tip ta' negattività fil-ħajja. Hemm xi haġa fl-inkonxju li tgħidli: Għandhom raġun dawk. Għalhekk qegħdin hawn dalgħodu, għax fil-fond tal-fond tal-qalb tagħna, għalkemm ma naqblux mat-triq li mxew – ħadd minna ma jaqbel mat-tbatija li batew huma, ħadd minna ma jaqbel mal-persekuzzjoni li gawdew huma – imma qegħdin hawn. Għaliex? Għax fil-fond ta' qalbna hemm xi haġa li tgħidilna: Dik hi t-triq, għandhom raġun!

Intom tafu li Alla lil Pietru u lil Pawlu kellimhom permezz ta' kriżi, it-tnejn li huma? Intom tafu li l-kriżijiet tagħna, jekk neħduhom b'mod tajjeb, jistgħu jkun t-tarġa, il-mezz, illi permezz tagħhom inkunu nistgħu niltaqgħu ma' Alla aktar mill-qrib, u l-ħajja tagħna tagħmel iktar sens?

Ha nibdew minn Pietru. Pietru kien bniedem reliġjuż, imur is-sinagoga, jemmen f'Alla. U kien jemmen f'Alla li ħafna drabi nemmen fih jien u li nemmnu fih aħna... tas-supermarket. Kien jemmen f'Alla li, jekk ikollok bżonn xi haġa, trid titolbu u ħażin għalih jekk ma jaqlagħlek, jekk ma jagħtik. Kien jemmen f'Alla li jekk tagħmilha miegħu, issir potenti. Ara taħsbu li Pietru ħalla l-mara, it-tfal, id-dgħajsa, ix-xogħol, għalxejn. Għalfejn halliehom dawn Pietru? Għax kien jaħseb li se jkun aħjar, imma aħjar bil-mod ta' moħħu, bil-mod tiegħu. Iktar potenti... tagħmilha ma' dak li se jeqred lill-Imperu Ruman, tagħmilha ma' dak li minn hawn u ftit ieħor ser ikun hu li jmxexxi d-dinja ta' dak iż-żmien. Ġesù Kristu, l-Iben ta' Alla... tagħmilha ma' dak. Imma bil-mod il-mod Pietru, bi kriżi waħda wara l-oħra, kellu jibda jitgħallem li kellu idea żbaljata ħafna ta' Ġesù Kristu u ta' Alla. U jista' jkun li din l-idea żbaljata hija tiegħi u tiegħek ukoll.

U kif beda jinduna li dan Alla mhux Alla tal-poter, mhux dak li jista' kollox, li kemm tfaqqa' subgħajk hekk u jgiblek kollox kif trid int? Kemm kien kuntent meta kien ikun fid-dar tiegħu, f'Kafarnahum – li ma ninsewx li kienet saret id-dar ta' Ġesù – u jara d-dar tiegħu mimlija bin-nies u Ġesù jagħmel il-mirakli! U żgur, min jaf kif kien iħossu Pietru! Min jaf kif inhossni jien meta qed nagħmilha ma' dan il-bniedem Alla, Ġesù, illi għandu din is-setgħa kollha! Imma bil-mod il-mod Ġesù beda jżarmalu u jhottlu l-idea li kellu tiegħu. U kif?

L-ewwel waħda. Qallu: 'Isma', timliex rasek li jien sejjer Ġerusalemm, nirkeb fuq xi żiemel, nikkmanda, u kulhadd jinżel għarkupptejh quddiem. Le, jien mhux għalhekk sejjer Ġerusalemm. Jien sejjer Ġerusalemm biex inlaqqat taptipa kbira. Jien sejjer Ġerusalemm biex lili l-kbarat, is-sacerdoti, ir-Rumani, il-Fariżej, dawk li jmexxu, jaħkmuni, joqtluni; imbagħad inqum'. Imma l-aħħar biċċa Pietru ma fehemhiex. Semagħha, imma ma fehemhiex. X'jgħidlu Pietru lil Ġesù? "Ma jkun qatt li dan jgħaddi minn għalik!" (Mt 16:22). Fi kliem iehor, x'inhu jgħidlu lil Ġesù? 'Dan ma jkun qatt li jgħaddi minn għalik, u lanqas minn għalija. Ara taħseb li jien ser niġi warajk jekk inti hekk! Ara taħseb li ser nibqa' nagħmilha miegħek jekk tibda turi d-dgħufija, li m'intix potenti daqshekk'.

Imbagħad ikompli jżarmah iktar, u iktar malajr, fl-Aħħar Ċena. "Wiehed minnkom ser jittradini" (Mt 26:21). 'Żgur li mhux jien, żgur li mhux jien'. "Qabel ma jidden is-serduk, int tkun għa chadtni tliet darbiet" (v. 34). 'Jien, lest li niġi miegħek il-ħabs'. "Lest li mmut miegħek" (v. 35). Interessanti li Pietru jispiċċa jhossu d-difensur ta' Ġesù. Għaliex? Għax ma jistax jippermetti li Ġesù jkun dgħajjef; għax f'moħħu immaġina li Ġesù hu tant b'saħħtu li ser jegħleb lil kulhadd, ser jikkmanda kollox, ser imexxi kollox, ser jgħix f'dinja tal-maġija, dinja tal-poter. U dik id-dinja ta' poter u ta' holm Pietru ma riedx joħroġ minnha. Kif jien u int, ħafna drabi, meta jkollna kollox taħt kontroll, meta minn għalina qed immexxu kollox aħna, allahares xi hadd ifettillu jmissilna dik il-bużżieqa. Hekk jagħmel Pietru.

U jkompli fil-Ġnien taż-Żebbuġ. X'jagħmel meta jara lill-Imgħallem tiegħu f'dipressjoni? Ġesù kien f'dipressjoni kbira fil-Ġnien taż-Żebbuġ. U żgur, kellu fuqu l-piż, it-toqol tad-dnub tal-umanità kollha. Mhux biss, imma kien qiegħed iħoss f'qalbu, hu li kien Alla u bniedem, id-distanza, il-kunflitt enormi bejn il-bniedem u Alla. Din seta' jhossha Ġesù biss: dan il-kunflitt enormi, dan il-bogħod enormi, li hemm bejni u bejn Alla, bejna u bejn Alla. U Pietru ma jiflahx jarah f'dak l-istat lil Ġesù, u x'jagħmel? Jahrab. Tista' taħrab b'elf mod. Huwa raqad. Jahrab mill-għarfien tiegħu, jahrab b'moħħu. Ġesù jmur iqajmu: "Pietru, mela ma flaħtux tishru siegħa waħda miegħi?" (Mt 26:40). 'Piet, jien għadni l-istess wiehed ta' qabel'. X'jigri? Jiġu biex jaqbdu lil Ġesù. Pietru jkompli fl-idea tiegħu ta' 'Superman', li qed jagħmilha ma' Ġesù, u allura lil Ġesù hemm bżonn iqajmu minn hemm, min-nagħsa tiegħu, għax Ġesù kapaci, jaf li għandu s-setgħa, li jista' jeqred lil dawk li ġew għalih. X'jagħmel? "Hareġ idu u silet is-sejf" (v. 51), u beda jagħti bih. U Ġesù jerga' jahsdu lil Pietru: "Erga' daħħal sejfek f'postu, għax kull min jaqbad is-sejf, bis-sejf jinqered" (v. 52). 'Kieku rrid jien... imma ma rridx'. Dak il-ħin Pietru jithawwad u jitgerfex... 'Imma min hu Ġesù? Ġesù hu dak l-imperatur li jien kont nimmaġina Ġerusalemm? Min hu Alla tiegħi? Alla potenti, li jekk nitolbu jaqlagħli? Alla li, jekk infittxu, suppost qiegħed hemm lest għalija?', kif ħafna drabi tkun l-idea f'moħħi u f'moħħna. Le, Alla tagħna mhux hekk. U din hi l-konverżjoni l-kbira ta' min diġà jemmen, ta' min diġà huwa reliġjuż. Din hi l-konverżjoni kbira li jitlob minna Ġesù permezz ta' Pietru, imbagħad ukoll permezz ta' Pawlu, li naraw iktar 'il quddiem.

Pietru bir-raġun jidhol fil-palazz ta' Kajfa, wara d-dixxipli l-ieħor, u jgħid: "Jien ma nafux lil dan il-bniedem!" (Mt 26:72). U bir-raġun kollu Pietru ma kienx jafu lil Ġesù. Ma kienx qed jigdeb Pietru meta jgħid: "Jien ma nafux" (v. 72). Lanqas naf lili nnifsi, lanqas naf min huma l-oħrajn. Kriżi papali – hux Pietru kien il-Papa! – kriżi sewda kellu dak il-ħin Pietru. "U l-Mulej dar u ħares lejn Pietru" (Lq 22:61). U dak il-ħin Pietru jhoss xi haġa, tferfira kbira ma' ġismu kollu, għax induna li dawk l-għajnejn qed iħarsu lejha bi mħabba, induna li ċaħdu lil Ġesù, induna li kellu jagħmel xi haġa li ma kellux jagħmilha, induna li ttradixxa l-ħbiberija li kellu ma' Ġesù, induna li m'għadux jaf min hu Ġesù. Imma baqa' jhobbu lil Ġesù. Dak il-ħin Pietru beda jibki, jgħidilna l-Evangeliu ta' San Luqa: "U hareġ 'il barra jibki b'qalbu maqsuma" (v. 62). Għalfejn beda jibki Pietru? Għax qal: 'Ara x'għamilt jien, ittradejt lill-Imghallem tiegħi; ara x'għamilt jien, ara kemm m'iniex raġel'? Mhux għalhekk beda jibki Pietru, imma għax qal: 'Dan ir-raġel lili kemm-il darba qalli li ser nilagħbu, li ser nittradih; kemm-il darba qalli li jien mhux ser inkun raġel miegħu. Kien jaf min jien; kien jaf li jien dgħajjed; kien jaf li ma jien xejn. U tliet snin ilu, minkejja dan kollu, lili għażilni biex inkun ħabib tiegħu, jew aħjar, biex inkun l-ikbar ħabib tiegħu'.

Pietru bil-mod il-mod jibda jifhem min hu Ġesù. Mela Ġesù jibbaża l-persuna tiegħu mhux fuq il-poter, mhux fuq il-qawwa, imma fuq l-imħabba gratwita. Pietru beda jifhem min hu Ġesù: 'Mela Ġesù hu dak li jhobbni b'xejn lili. Mela Alla tiegħi mhux Alla setgħan, mhux Alla qieghed hemm biex jien infittxu meta jkolli bżonn. Imma Alla tiegħi huwa Alla li kontinwament qieghed miegħi, tliet snin iħobbni u jaf li ser nittradih. Kontinwament qieghed miegħi dan Alla tiegħi, kontinwament iħobbni, mhux biss meta niftakar fih jien, mhux biss meta jien għandi bżonnu. Dan Alla tiegħi kontinwament iħobbni bi mħabba kbira'. U Pietru jifhem xi haġa iktar minn Ġesù. Jgħidilna l-Evangeliu: "U hareġ 'il barra jibki b'qalbu maqsuma" (Lq 22:62).

Pietru jisparixxi mix-xena tal-Passjoni. U jerga' jitfaċċa wara, b'mod tassew sabiħ, bl-istess tislisma tal-Aħħar Ċena. Id-dixxipli kienu qegħdin flimkien fuq l-Għadira tal-Galilija, jixwu l-ħut; fi kliem ieħor, kienu qed jagħmlu Ewkaristija. U Ġesù, l-ewwel darba li jaffaċċja direttament lil Pietru waħdu, wara l-Passjoni, wara li ttradieh, jgħidlu: 'Isma' 'l hawn'. Dak jgħidlek: 'Ġejja tiegħi illum!'. Għax jekk inti għandek f'moħħok li Alla hu setgħan, potenti, jikkastiga lil min haqqu, inti x'taħseb meta jgħajjatlek dak li tkun ittradejtu tliet darbiet? X'timmaġina? Ġejja tiegħi! Ġesù nneħhielu t-titlu, il-blata, li kien tah fil-bidu tal-Evangeliu, u jmur direttament għall-persuna tiegħu. Jiġi fuqek jgħidlek: 'Marija, Ġuzeppi'; kieku lili jiġi jgħidli: 'Toni, Toni', mingħajr l-ebda titlu. U jgħidli: "Xmun bin Ġwanni, thobbni int aktar minn dawn?" (Ġw 21:15). Il-kelma li juża Ġesù hija kelma tqila: "*Agapas me*". 'Thobbni hekk li lest tagħti hajtek għaliġa?', jgħidli lil Pietru. Tistgħu taħsbu kif kien Pietru! Jgħidlek: 'Fakkarhieli dan'. Għaliex? Għax Pietru kien qallu: 'Jien lest li nagħti hajti għalik'; "jien lest li mmut miegħek" (Mt 26:35). "*Agapas me*" – il-kelma *agape* bil-Grieg tfisser imħabba, għotja; imħabba li lesta li tmut għal min thobb. Pietru lil Ġesù jgħidli: "*Phileō se*". 'Jien inhobbok, imma mhux bl-imħabba li qed titkellem dwarha int, dik li lesta tagħti lilha nnifisha, le mhux dik; imma nhobbok bl-imħabba ta' ħbieb, bl-imħabba *philea*'. Pietru issa sincier, issa veru Pietru. Issa jneħhi l-muskoli Pietru, issa ma jhossux iktar potenti, li rebah id-dinja; imma ltaqa' mal-limiti tiegħu, għamel l-esperjenza tal-kriżi; u fil-kriżi sewda li kellu, induna li kellu l-esperjenza tal-imħabba b'xejn, gratwita, li Ġesù kellu għalih. Allura jhossu liberu Pietru. Lil Ġesù jgħidli: 'Ma nhobbokx kif qed tghidli inti, imma nhobbok bi mħabba iktar limitata' – "*Phileō se*". Reġa' Ġesù: "*Agapas me*" – 'Thobbni bi mħabba li lesta tagħti lilha nnifisha?'. Pietru jerga' jgħidli: 'Għaliex qed terġa' tghidli?', "*Phileō se*"; 'Jiena nhobbok bi mħabba ta' ħbieb'.

Imbagħad l-Evangġelju ta' San Ġwann jgħidilna: "Għat-tielet darba staqsieh" (21:17). Din id-darba Ġesù ma jistaqsih: "*Agapas me*", imma jgħidlu: "*Phileō me*"; 'Lest li tħobbni bi mħabba ta' ħbieb, bi mħabba li hija inqas minn dik ta' qabel?'. L-Evangġelju jgħidilna: "Pietru ħass għafsa ta' qalb" (v. 17) meta sema' lil Ġesù jistaqsih għat-tielet darba, b'dan il-mod issa; mhux iktar "*Agapas me*", imma "*Phileō me*". U żgur li jhoss għafsa ta' qalb Pietru. Ġesù baxxielu t-tir, baxxielu l-mira, biex ikun jista' jilhaq. U Pietru jgħidlu: 'Inti taf, Mulej, inti taf li daqshekk nista' nħobbok; li b'din tip ta' mħabba nista' nħobbok'. "Qallu Ġesù: 'Irgħa n-nagħaġ tiegħi'" (v. 17). U hawnhekk Pietru jagħmel esperjenza ta' min hu verament Ġesù. Din l-esperjenza jien u int ukoll imsejhin biex nagħmluha fil-kriżijiet tagħna. Imsejhin biex aħna wkoll, bil-mod il-mod, inbiddlu, nikkonvertu fl-idea tagħna li għandna ta' Alla. Qatt ma jista' jkollna idea ċara, mija fil-mija preċiża ta' Alla; u allura għandna bżonn li nibqgħu nikbru f'dan l-għarfien, jew aħjar, inhallu lil Alla fil-ħajja tagħna jedukalna l-perċezzjoni, l-idea u l-emozzjonijiet tagħna dwaru. Għandna bżonnha din, inkella r-religjon m'għandniex bżonnha. M'għandniex bżonn ta' prattiċi reliġjużi, m'għandniex bżonn ta' ritwali u ritwalizmu, jekk ma nhallux lil Alla jmiss iċ-ċirkustanzi, is-sitwazzjonijiet konkreti u prattiċi tal-ħajja tagħna ta' kuljum.

Kelma żgħira fuq Pawlu. Anki Pawlu jsir jaf lil Ġesù fi kriżi, u kriżi sewda. 'Il Pawlu nistgħu nxebbhuh ma' dak il-bniedem li t-Talġani jgħidulu '*tutto fare*', awtosuffiċjenti. Bniedem effiċjentissmu, kapaciissmu, intelligentissmu. Bniedem li m'għandu bżonn ta' ħadd. Fil-fatt ħafna psikologi lil Pawlu jagħtuh l-attitudni ta' bniedem narcisista. Jien, jien, jien, imbagħad jien. Għax kien bniedem kapaci. U nafu kemm kien bniedem kapaci, u nafu wkoll li kien bniedem kuraġġjuż. Kont qiegħed nisma' dokumentarju fuq San Pawl u qal li lanqas l-Amerikan medju tal-lum ma jivvjaġġa l-vjaġġi li Pawlu għamel fi żmien. Mhux ċajta tafux!

Kien bniedem kuraġġjuż jew le? Kien bniedem kapaci jew le? Kien bniedem kapaci jikkomunika, għalkemm hu jgħid: "Jien ma ninqalax fil-kliem" (2 Kor 11:6), jew le? Kien kapaci jikkomunika, u forsi żzejjed; tant li Pietru, fit-Tieni Ittra tiegħu jgħid: "Dawn l-ittri fihom xi ħwejjeg li huma tqal biex wieħed jifhimhom" (2 Piet 3:16); hekk jgħid Pietru fuq sieħbu Pawlu. Pawlu kien jibbaża kollox fuq il-kapaċitajiet tiegħu, kemm kien bniedem perfett. Tant kien perfett li kien iħoss li l-liġi ta' Alla – in-*nomos*, il-liġi ta' Alla – bħala Farizew kien jobdiha, mhux mill-bidu sal-aħħar, imma minn tarf għall-iehor, kollha kemm hi. Tant li kien jahseb li hu ġust u li hu tajjed, għax dak li hu jagħmel tajjed, hu ġust u perfett. U kemm tiġrilna din fil-ħajja. Kemm inhoss jien: M'hawnx qassis ieħor tajjed bħali! Kemm inhossha fil-fond ta' qalbi! Kemm thossha int fil-fond ta' qalbek: M'hawnx ġenitur ieħor bħali! M'hawnx għalliem ieħor bħali! Imbagħad tiġri xi haġa u tispicċa fid-dlam. Mingħalik li inti l-aħjar raġel li jista' jeżisti fid-dinja, imbagħad issib il-mara qed taqlibhielek. Jaqaghlek kollox. Il-kastell li kont bnejt f'moħħok jaqa' kollu. Minn fejn ser tibda?

Din hi l-kriżi li għex Pawlu. Dan hu d-dlam li hu ra fit-triq ta' Damasku. Din kienet id-dalma li kien qed jgħix Pawlu. Induna fit-triq ta' Damasku, għaraf li dik il-liġi li hu kien iħares u li kien jiġġieled għaliha, waqt li kien qed jobdiha, hu u jagħmilha, kien qed imur kontra tagħha. Għaliex il-liġi tgħid: "La toqtolx" (Eż 20:13), la tagħmilx ingustizzja; u hu fl-istess waqt kien qiegħed jagħmel ingustizzja, kien qiegħed joqtol. U allura dak li ħass li kien qed jibbaża fuqu, waqaghlu kollu. U jiltaqa' mal-persuna ta' Ġesù, li jgħidlu: "Għaliex qiegħed tippersegwitani?" (Atti 9:4). Imma mhux biss. Lil Pawlu Ġesù jgħidlu: 'Serrah rasek, jekk inti bniedem tajjed, dan mhux bl-għemil tiegħek'. 'Jekk inti taħseb li inti ġenitur tajjed, jew raġel tajjed, jew mara tajba, dan mhux bil-qawwa tiegħek, imma bis-saħħa tiegħi, bl-għajnuna tiegħi, imma bil-qawwa li nista' nagħtik jien, imma bl-għajnuna li nista' nagħtik jien, jekk tagħmilha miegħi, jekk tkun miegħi'. U Pawlu nduna li l-ġustifikazzjoni, id- "*dikaio syne*", li

nsibuha kemm-il darba fl-ittri tiegħu, ma tiddependix mit-tjubija personali, imma minn Ġesù msallab, minn Ġesù li miet għalih, minn Ġesù li jmut għalina.

U xi ġralu Pawlu? Jiddeċentra, fi kliem iehor, iċ-ċentru tal-persuna tiegħu ma jibqax hu, imma jsir Ġesù. Kif Pietru ċ-ċentru tal-persuna tiegħu ma jibqax Alla potenti, imma jsir l-imħabba infinita u inkundizzjonata ta' Alla, hekk Pawlu jagħraf li mhux l-għemil tiegħu, mhux il-volontariżmu tiegħu, mhux l-isforzi tiegħu, mhux il-kapaċitajiet tiegħu, imma hi l-grazzja ta' Alla. Il-kelma “sarx” li hu juża tfisser il-ġisem – il-ġisem mhux fis-sens ta' senswalità jew tas-sesswalità, imma l-ġisem b'mod ġenerali li għalih kien l-għajn tal-ħażen. U żgur! Biex tkun perfett trid tikkontrolla kollox. Kif jista' jkun nikkontrollaw għalkollox lilna nfusna? X'ma taqax fl-iskrupli! X'ma thallihix il-fidi, jekk timmaġinaha b'dan il-mod. Regoli, regoli, regoli, kif kien jimmaġinaha Pawlu. Għax mingħalih li r-regoli ser jiġġustifikaw lill-persuna.

X'jagħmel Pawlu? Ihalli kollox f'idejn Alla, Alla li jsalvah. Għax iltaqa' ma' Ġesù, iltaqa' ma' Ġesù msallab. Jgħidilhom lill-Griegi: ‘Dak li għalikom hu għerf, għal Alla hu bluha’; u lil Lhud jgħidilhom: ‘Dak li għalikom hu bluha, għal Alla hija intelliġenza’. Għax is-salib ta' Ġesù huwa l-milja tal-imħabba, hu l-qofol tal-imħabba ta' Alla. Jekk aħna naghmlu esperjenza ta' Ġesù, kif iltaqa' miegħu Pietru, kif iltaqa' miegħu Pawlu, aħna nħossuna liberi, naċċettaw lilna nfusna bid-dgħufijiet tagħna. Ma nibqgħux nibzġu minna nfusna, lanqas mill-aġar esperjenzi, jew mill-aġar ħsibijiet li jistgħu jiġuna, jew mill-aġar sentimenti li nistgħu nħossu. Jekk inti maħbub, jekk thossok maħbub minn Ġesù msallab, li miet saħansitra għad-dnub tiegħek, għall-ħażen tiegħek, allura għandek il-permess li thobb lilek innifsek b'mod san; li thobb lill-oħrajn, lil hutek, li għalihom miet Ġesù, bħalma miet għalik.

Ejjew nitolbu lil Pietru u lil Pawlu biex ma nibzġux mill-kriżijiet tagħna. Ejjew nitolbuhom, aħna lkoll kemm aħna, li illum jew għada, forsi illum stess, għaddejjin minn xi diffikultà, minn xi problema, minn xi kriżi. Aħna nimmaġinaw li Alla qiegħed hawn u l-kriżijiet qegħdin innahna l-oħra. Imma mhux hekk. Aħna nimmaġinaw li fejn hemm il-kriżijiet m'hemmx Alla, anzi Alla nsieni. Mhux hekk! Alla qiegħed xi mkien ġol-kriżi, anzi, Alla qiegħed ikellimni permezz tal-kriżi. Il-problema mhix huwiex hemm jew le. Il-problema hi kif ser ninduna bih, fejn ser insibu, kif ser nagħrfu. Tinsewx li biex Pawlu għarfu fil-kriżi kellu jfittex lil Hananija. Mhux hekk biss; mar għamel iktar minn sena “fid-deżert tal-Għarabja, u mbagħad ergajt lura lejn Damasku”, jgħidilna fl-Ittra tiegħu lill-Galatin (1:17)... biex jifhem, biex jagħraf.

Aħna msejhin għal affarijiet sbieħ. Aħna msejhin biex saħansitra d-dgħufija tagħna, it-tbatija tagħna, isservina biex nindunaw kemm Alla jhobbna. Aħna msejhin għal dan, għal affarijiet sbieħ. Ejjew ma nirrassenjawx ruħna għal ftit. Ejjew ma nippruvawx nimlew il-qalb tagħna b'dak li jimla l-istonku, jew b'dak li jifga lill-għajnejn. Ikolli hafna flus, jifgaw l-għajnejn; mela jien ha nsib daqshekk u nkun kuntent. Le jaħasra! Niekol ikla tajba biex inkun kuntent. Anzi, wara juġġhekk l-istonku! Tippruvax timla qalbek b'dak li jimla l-istonku. Tippruvax timla qalbek b'dak li jimla l-għajnejn. Aħna msejhin għal affarijiet isbaħ, għal affarijiet ikbar.

Ejjew nitolbu lil dawn iż-żewġ Appostli biex ikollna l-umiltà. Ara kemm huma kbar – għax kienu veru umli! Ikollna l-umiltà li ngħidu: F'din it-tbatija, f'din il-kriżi, Alla qiegħed hemm. Xi jrid jgħidli? Fejn hu qiegħed? Ibqgħu ċerti li ser insibuh, ihalli lilu nnifsu jidher fil-ħajja tagħna. U meta tiltaqa' miegħu fid-diffikultà, meta tiltaqa' miegħu fil-problema, ibqa' ċert li ma thallihx, ibqa' ċert li jehel miegħek, u tehel miegħu. Ibqa' ċert li mbagħad b'xi mod, bil-

mod il-mod, naslu wkoll biex nghidu: 'Iva, jiswa li tagħti hajtek għal bniedem bħal dan, jiswa li tagħti hajtek għal Ġesù'.